

Beaktande av havsförvaltningsplanens miljörapport och respons

1 Bakgrund

Havsförvaltningsplanen har upprättats i tre delar i omfattande sakkunnigarbetsgrupper. För utkastet till den första delen (bedömning av havsmiljöns tillstånd och definitioner av god status samt miljömål och indikatorer) av planen ordnades samråd 8.1–16.2.2018, för utkastet till den andra delen (uppföljningsprogram) 20.1–20.3.2020 och för utkastet till den tredje delen (åtgärdsprogram) 1.2–14.5.2021. Utlåtanden begärdes av aktörer som är centrala med tanke på havsvården. Om den första delen lämnades in 91 utlåtanden, 69 om den andra delen och 106 av den tredje delen. Respons inkom från bland annat kommuner, kommunernas affärsverk, landskapsförbund, statliga myndigheter och forskningsinstitut, intresseorganisationer, föreningar, stiftelser, högskolor, företag samt privatpersoner.

I kapitel 8 i havsförvaltningsplanens åtgärdsprogram ingår en miljörapport som lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005, SOVA-lagen) förutsätter. I alla delar av havsförvaltningsplanen har SOVA-lagen tagits i beaktande. Anmälningar om miljörapporten i havsförvaltningsplanens åtgärdsprogram enligt SOVA-protokollet till Esbokonventionen (FördrS 69/2010) skickades till alla Östersjöstater den 29 januari 2021. Sverige och Estland svarade på anmälningarna och deltog i förfarandet.

2 Miljörapport och uppföljning av miljökonsekvenser

I miljörapporten bedöms de föreslagna åtgärdernas konsekvenser för människors hälsa, levnadsförhållanden, trivsel, marken, vattnet, luften, klimatet, växtligheten, organismer, naturens mångfald, samhällsstrukturen, den byggda miljön, landskapet, stadsbilden, kulturarvet, utnyttjande av naturresurserna, näringarna, sysselsättningen, myndigheternas verksamhet och deras inbördes växelverkan.

I havsförvaltningsplanens miljörapport jämfördes två alternativ till att genomföra havsvården. Alternativ 0 omfattade enbart nuvarande åtgärder och alternativ 1 nuvarande åtgärder kompletterade med nya åtgärder enligt det uppdaterade åtgärdsprogrammet.

De nuvarande åtgärdernas bedömdes inte vara tillräckliga för att uppnå en god status för den marina miljön. Enligt miljörapporten hade alternativ 1 fler positiva miljökonsekvenser än alternativ 0. Således valdes alternativ 1, enligt vilket åtgärderna bör genomföras så fullskaligt som möjligt. När åtgärdsprogrammet finslipades beaktade man de omständigheter som lyfts fram i miljörapporten genom att precisera åtgärderna.

De ansvariga myndigheterna följer upp genomförandet av åtgärderna och publicerar resultatet av uppföljningen på myndigheternas nätsidor (<https://seuranta.vaiikutavesiin.fi/sv/>). På basis av de ändringar som sker i den marina miljöns status, vilket man följer upp med hjälp av [övervakningsprogrammet](#) för havsvården, kan man dra slutsatser om konsekvenserna av havsvårdens åtgärdsprogram.

3 Åsikter och utlåtanden

Responsen gällande havsförvaltningsplanens första del är huvudsakligen konstaterande. En del av kommentarerna gäller övervakningsprogrammet eller åtgärdsprogrammet för havsvården. Uppenbara fel i den första delen korrigerades och dessutom gjordes ändringar som ansågs vara nödvändiga. Enligt en del av responsen upplevdes samrådstiden vara för kort och därför var samrådstiden för den andra och tredje delen i havsförvaltningsplanen längre. Över responsen upprättades ett sammandrag och genmäle gavs i väsentliga fall. Responssammandraget jämte genmälen har publicerats på myndighetens webbplats och responsgivarna har informerats om det.

Även responsen om uppföljningsprogrammet för havsförvaltningsplanen var konstaterande. Man lade främst fram preciseringar och tekniska korrigeringar av projektet. I en viss del av responsen önskade man sig att uppföljningen utvidgas och uppföljningsprogrammet kompletterades enligt responsen. Över responsen upprättades ett sammandrag och genmäle gavs i väsentliga fall. Responssammandraget jämte genmälen har publicerats på myndighetens webbplats och responsgivarna har informerats om det.

Största delen av responsen om havsförvaltningsplanens åtgärdsprogram var positiv. Responsen gällde i hög grad alla delområden inom havsvården, i synnerhet eutrofiering, havsnaturens mångfald, förnybara marina naturresurser, havsbottnens integritet och statusen för bentiska livsmiljöer samt nedskräpningen i havet. Cirka 30 procent av responsen medförde ändringar i programmet, antingen direkta ändringar eller preciseringar av texten. Texten förenhetligades och förtydligades allmänt. Aktörer som genomför åtgärderna utökades och ansvaren preciserades. Betydande ändringar i programmets ekonomiska beräkningar gjordes. Åtgärdsförslaget ”Effektiv implementering och övervakning av kvävekontrollområdet (NECA) i Östersjön” ströks, eftersom det ansågs utgöra en del av de nuvarande åtgärderna. Åtgärdsförslaget ”Skydd av viktiga naturtyper och livsmiljöer på havsbotten” inkorporerades i naturåtgärderna ”Utvidgat nätverk av skyddsområden för att trygga havsnaturens mångfald” och ”Bättre effektivitet i skyddet på marina skyddsområden”.

4 Förhandlingar mellan stater

Anmälningar om miljörapporten i havsförvaltningsplanens åtgärdsprogram enligt SOVA-protokollet till Esbokonventionen skickades till alla Östersjöstater den 29 januari 2021. Tidsfristen för att ge kommentarer var den 31 maj 2021. Sverige och Estland svarade på anmälningarna och deltog i förfarandet.

I responsen från Sverige konstaterades att utkastet till Finlands åtgärdsprogram för havsvården är omfattande och att det beretts väl. Sverige ansåg även att Finlands åtgärdsprogram för havsvården inte har några betydande konsekvenser för statusen för Sveriges havsområden. Sveriges detaljerade anmärkningar gällde framförallt fiskar, eutrofiering, sjöfarten, naturskyddet och hotade arter. Sveriges respons ledde till att Finland på nytt granskade undantaget gällande Cesium-137 som man beslöt att slopa. Övrigt som Sverige lyfte fram föranledde inte något behov att ändra Finlands åtgärdsprogram för havsvården, eftersom man redan beaktat det tillräckligt noggrant.

Estland lyfte fram i sin allmänna respons att målen gällande marina naturskyddsområden bör motsvara målen enligt EU:s strategi för biologisk mångfald. Dessutom ansåg Estland målen gällande eutrofiering och utsläpp av skadliga ämnen är viktiga och betonade att de bör motsvara målen i handlingsprogrammet för skydd av Östersjön som utarbetats av kommissionen för skydd av Östersjön, HELCOM. Estland lyfte även fram miljöaspekter gällande sjöfarten. Det som Estland lyfte fram föranledde inte något behov att ändra Finlands åtgärdsprogram för havsvården, eftersom man redan beaktat det tillräckligt noggrant.

Utöver det skriftliga förfarandet ordnade man tillsammans med Sverige och Estland flera möten såväl internationell som inom ramen för HELCOM-samarbetet. I en del av mötena deltog även Åland. På mötena behandlades samordningen av havsförvaltningsplanerna och gränsöverskridande konsekvenser. Vid mötena informerade man varandra om hur programarbetet fortskrider och diskuterade möjligheterna att enhetligt och gemensamt ta fram och genomföra havsförvaltningsplanen.